KULLEĠĠ SAN BENEDITTU
Sekondarja Subien, Ħal Kirkop

Marka

EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2012/13

Livell 6 sa 7

IT-TIENI SENA **MALTI** **Ħin: Sagħtejn**

Isem: ________________________________ **Klassi:** ___________

Istruzzjonijiet lill-istudenti:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F	ORAL		TOTAL
Marki	10	16	4	10	20	20	10	10	100
Marka tal-istudent									

KUMMENTI

____

____

____

A. Fehim it-Test	(10 marki)

SILTA GĦALL-ISTĦARRIĠ

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Il-misraħ kbir magħruf bħala Fuq il-Fosos mhuwiex biss l-akbar firxa fil-Furjana; huwa wkoll il-post fejn saru wħud mill-akbar laqgħat fl-istorja politika u reliġjuża ta' Malta. Għan-nies tal-Furjana madanakollu, Fuq il-Fosos kien ifisser ħaġa waħda, tul is-sena kollha għal kulħadd. Divertiment sempliċi, irħis, demokratiku, fejn in-nies jiltaqgħu man-nies. (*par.1*)

Il-kavallieri bnew il-Fosos biex jaħżnu l-qamħ, u jkollhom biżżejjed f'kull ċirkustanza, kemm fi żmien il-paċi u kemm fi żmien il-għawġ. Il-biża' tagħhom mill-ġuħ wassalhom biex jaħżnu għat-tul, kontra perikli mill-mard, attakki mill-għedewwa u l-għoli tal-prezzijiet. (*par.2*)

Ħafna mill-qamħ kien jitferra' fl-art fuq inċirati wesgħin. Xi drabi l-qamħ ma kienx jinxteħet fil-fosos dakinhar stess, u kien jitħalla hemm sal-ġurnata ta' wara. L-għada kienu jħottuh. Fuq il-Fosos kien ikun mimli għallinqas sa nofsu bi mniezel kbar ħafna, ta' qmuħ, mgħottijin minħabba x-xita jew in-nida, jew għas-sigurtà, b'għassies magħhom. Ma' kull fossa mdawra b'dawn il-ħafna xkejjer, kien ikun hemm bħal tinda fejn kien joqgħod l-għassies. (*par.3*)

(Addattament tas-silta Il-Ħafna burdati ta' Fuq il-Fosos ta' Oliver Friġġieri, Sagħtar, April 2006)

1. Kif inhu magħruf il-misraħ kbir li hemm fil-Furjana?

____(marka)

2. X'sar f'dan il-post matul is-snin?

____

____ (marka)

3. Xi kien ifisser dan il-post għan-nies tal-Furjana?

____

____ (2 marki)

4. Għalfejn il-Kavallieri kienu jaħżnu l-qamħ?

____

____ (2 marki)

5. Fejn kien jitferra' l-qamħ?

____(marka)

6. Għalfejn l-imniezel tal-qamħ kienu jkunu mgħottijin?

____

____(2 marki)

7. Min kien ikun hemm fit-tinda?

____(marka)

B. GĦARFIEN IL-LINGWA (16-il marka)

LESSIKU / VOKABULARJU

1. Mill-ewwel paragrafu sib il-kelma li tfisser: ***pjazza***.

Il-kelma hi: ____________________________ (marka)

2. Aqta' sing taħt it-tajba.

Flok il-kelma ***għassies*** (par.3) nistgħu niktbu (suldat, skrivan, surmast) (marka)

ANALIŻI TESTWALI

3. "Il-biża' tagħhom mill-ġuħ wassalhom biex jaħżnu għat-tul." (par.2). Il-kelma **tagħhom**, qed tirreferi għall- ________________________ (marka)

4. Il-kelma ***perikli*** (par.2) ġejja:

(a) mill-Għarbi __, (b) mit-Taljan __ (ċ) mill-Ingliż__. (marka)

GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA

Aqra din l-istorja u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

"Il-lejl għoddu qorob lejn nofs il-mixja tiegħu, u jien għadni barra, bilqiegħda fuq setaħ tad-dar ta' Bengħisa, donni miżmum minn xi id moħbija li ma tħallinix nidħol norqod. Madwari skiet u ħemda. Il-bdiewa għajjenin bix-xogħol, ilhom xi sagħtejn reqdin, joħolmu bil-ġid li jistennew u li l-art xħiħa mhux dejjem tagħtihom. Il-kelb ukoll, il-għassiesa ta' bilejl, siktu u raqdu bħal sjiedhom. L-ajruplani, li sa ftit ilu mill-baħar ta' Kalafrana, iduru dawra żgħira u jerġgħu jinżlu qishom kwiekeb ġerrejja, issa waqfu għal kollox.

Silta meħuda minn "Fil-Ħemda tal-Lejl" – P.P. Saydon

5. Mill-ewwel vers tas-silta sib frażi fl- **istat kostrutt** .____________ (marka)
6. Mis-silta t'hawn fuq sib : nom **komuni** > _________

   nom **propju** > _________ (2 marki)
7. "donni miżmum minn xi **id** moħbija" : l-**għadd imtenni** ta' **id :** _____________ (marka)
8. Mis-silta t'hawn fuq sib żewġ kelmiet li għandhom **pronom mehmuż** magħhom.

   _______________ _______________ (2 marki)
9. "L-ajruplani, li sa ftit ilu mill-baħar ......". Immarka l-**plural sħiħ**. (marka)

   "jerġgħu jinżlu qishom kwiekeb ġerrejja...".Immarka l-**plural miksur**. (marka)
10. Mill-ewwel vers tas-silta sib **pronom personali** : ________ (marka)

11. Aħna ngħidu *kiel ikla*. Ikla hija nom verbali mill-verb kiel.

Issa oħroġ in-nom verbali mill-verb **raqdu** : _______ (marka)

12. "issa **waqfu** għal kollox" : Agħti l-mamma u l-għerq tal-verb **waqfu**.

Mamma > __________ Għerq > __________ (2 marki)

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI (4 marki)

Qwiel u idjomi

1. Agħmel sing taħt żewġ idjomi li ssib f'din is-sentenza. (2 marki)

   Minn ġuf ommu kien jidher li ħa jkun tifel kapaċi għal kollox.Ma tgħidx li mhux bin missieru għax li jaraw għajnejh jagħmluh idejh bħal missieru.

2. Fisser fi kliemek dan il-qawl : **Il-ħmar xi daqqiet jitla' l-arblu**.

   ____(2 marki)

D. ĦILIET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV (10 marki)

Fil-jiem li ġejjin fl-iskola tiegħek ħa jagħmel żjara plejer tal-futbol u int ġejt mitlub tagħmillu intervista qasira għal Radju San Benedittu. Ipprepara madwar sitt mistoqsijiet li taħseb li tistaqsih ladarba tiltaqa' miegħu .

____

____

____

____

____

____

____

____

E. LETTERATURA (20 marka)

(i) Nadriet 2 **(12-il marka)**

1. Fil-poeżija **Ġejja x-Xita** ta' Mary Meilak il-poetessa tagħti parir lin-nies ta' Malta. X'inhu dan il-parir?

____ (marka)

2. L-istrofi fil-poeżija **Ġejja x-Xita** huma strofi b'erba' versi. X'ngħidulhom dawn it-tip ta' strofi?

____________________________ (marka)

3. Mary Meilak tikteb:

Il-balluta lil xuxitha

Nokkli nokkli qed tagħmilha

F'dawn iż-żewġ versi l-poetessa qiegħda tuża p____________________ . (marka)

4. Il-poeżija **Ġejja x-Xita** hija poeżija li tiddeskrivi xena f'Malta u għalhekk, la hija poeżija internazzjonali u lanqas reġjonali, imma hija poeżija l____________. (marka)

5. Il-poeżija **Ballata** hija miktuba mill-poeta ___________ ____________. (marka)

6. Il-poeżija **Ballata** hija poeżija li tirrakkonta storja. Għal din ir-raġuni ngħidu li din il-poeżija hija waħda n_________________. (marka)

7. Lil min jindirizza Achille Mizzi fil-poeżija **It-Tokki tal-Paternoster**?

____ (marka)

8. Il-versi fil-poeżija **It-Tokki tal-Paternoster** mhux miktubin bl-istess numru ta' sillabi f'kull wieħed. Għalhekk ngħidu li hija miktuba b'versi ___________________. (marka)

9. Ikteb dak li taf fuq il-poeżija **Wied Qirda**.

____

____

____

____

____ (4 marki)

(ii) Fuklar Qadim u Bnadar Imċarrta **(8 marki)**

1. L-istorja tal-ktieb tiftaħ bil-bnadar mezzasta. Il-bnadar mezzasta jiġifieri meta

____(marka)

2. Meta Toni kellu xi 50 sena beda jgħid l-istorja lill-awtur. Kemm kellu żmien l-awtur dak iż-żmien?

____ (marka)

3. In-nanna ta' Toni, dik li kienet toqgħod il-Belt, kien jisimha _______________________(marka)

4. Fil-faċċata tal-fuklar kien hemm żewġ statwi ta' annimali. X'annimali kienu?

____(marka)

5. Iddeskrivi x'ra Toni u x'ħass dakinhar li għall-ewwel darba daħal fil-kamra ta' wara l-fuklar.

____

____

____

____

____

____

____

____(4 marki)

F. KOMPONIMENT (20 marka)

Agħżel wieħed u ikteb madwar 200 kelma fil-vojt ipprovdut hawn taħt.

1. Dan is-Sajf int, flimkien mal-familja tiegħek, għamiltu btala ta' ġimgħa. Iddeskrivi il-post li għażiltu, x'għamiltu, postijiet interessanti li mortu, u x'memorji għandek ta' din il-ġimgħa.

2. Immaġina li inti kelb abbandunat minn sidek. Semmi kif tkun ġurnata tipika tiegħek, minn fejn tfittex x'tiekol, fejn tistkenn, ma' min tiltaqa', liema huma l-problemi li tħabbat wiċċek magħhom u min huma l-ħbieb tiegħek.

3. It-Triq fejn toqgħod.